

Saznaj svoja prava

Ova radna sveska
pripada:

Dječja prava: što
možeš raditi s
njima?

Smije li tvoja
majka gledati
tvoj telefon?

Je li u redu
snimiti
fotografiju?

Zašto imaš
pravo jesti
povrće?

Imaš li pravo
na
PlayStation?

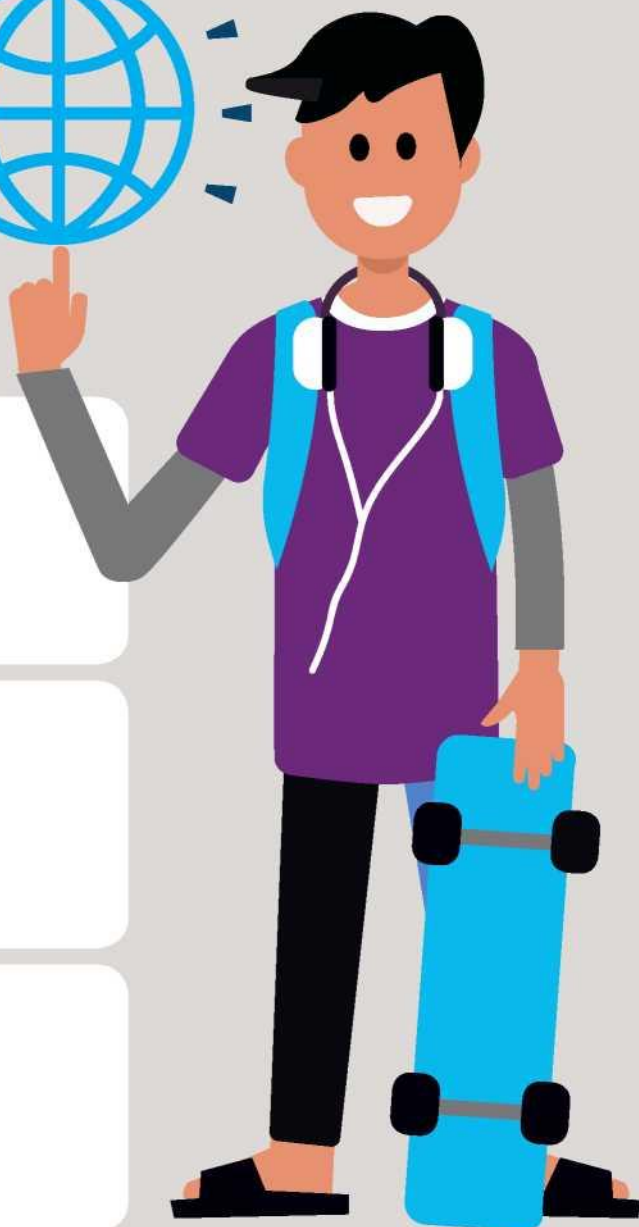
Dječja prava: koja su?

Kao dijete, imaš pravo na sigurno i zdravo odrastanje. Što je potrebno da to ostvariš? Zdrava hrana i dobro odgajanje su dva primjera. Ali, treba li ti i televizija? Sve što ti je zaista potrebno uključeno je u dječja prava. Saznat ćeš sve o njima u ovoj radnoj svesci!

Vježba 1

Što volim?

Naravno da je lijepo imati novi mobilni telefon. I jesti sladoled od banane svaki dan. Ili ići na odmor šest puta godišnje. Što te još veseli? Napiši tri stvari koje te vesele u označeni prostor ispod.

01

02

03

Vježba 2

Što mi je potrebno?

Postoje stvari koje su ti zaista potrebne, poput mogućnosti odlaska u školu. Kako bi imao/imala šansu razvijati se i veseliti se svijetloj budućnosti. Takođe ti je potrebna zdrava hrana da se ne razboliš. A što misliš o krovu iznad glave? Možeš li se sjetiti još tri stvari koje su ti zaista potrebne?

01

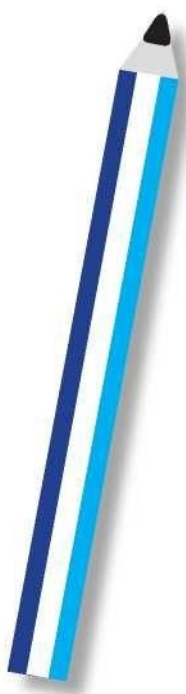
02

03

Vježba 3

Ovo je lijepo, ali ove stvari su ti zaista potrebne!

Postoje stvari koje su dobre, ali i stvari koje su ti potrebne da odrasteš sigurno i zdravo. Vidiš li razliku? Označi na popisu stvari koje su ti stvarno potrebne.

- Patike tvoje veličine
- Veliki krevet
- Čips ili kokice
- Kuća u kojoj ćeš živjeti
- Vrijeme da radiš što želiš
- PlayStation 4
- Nekoliko praznika godišnje
- Vlastito mišljenje (i mogućnost da ga slobodno dijeliš s drugima)
- Vlastita vjera (i mogućnost da je sam/sama odabereš)
- Televizija
- Ime, kako bi vlada znala da postojiš
- Zaštita od diskriminacije
- Informacije iz knjiga, s televizije i interneta
- Privatnost
- Ljubav i pažnja roditelja
- Sportske aktivnosti
- Odjeća
- Krevet
- Dobar učitelj/učiteljica
- Kuća s više od četiri sobe
- Najbolji prijatelj/prijateljica

Dječja prava

Što ti je stvarno potrebno da odrastaš sigurno i zdravo?

O tome su sklopljeni sporazumi. Te sporazume nazivamo dječjim pravima. Dječja prava objašnjavaju nam kako postupati s djecom.

Gotovo sve države svijeta su ih prihvatile. Ova dječja prava odnose se na svakoga mlađeg od osamnaest godina.

Vježba 4

Pogledaj poster ili knjižicu koja sadrži sva dječja prava.

Usporedi ih sa svojim popisom u Vježbi 2.

Koja su od tih prava na tvom popisu?

01

02

03

Vježba 5

Zašto je važno imati prava, posebno za djecu?

Konvencija o pravima djeteta

Sva dječja prava navedena su u Konvenciji o pravima djeteta. Gotovo svaka država prihvatila je ovu Konvenciju. Te države su obećale poštovati ova prava i na odgovarajući način se brinuti za djecu. Ovo se odnosi na vlade, policiju, sudije, učitelje, tvoje roditelje i svaku odraslu osobu na cijelom svijetu!

UNICEF se zauzima za tvoja prava

Ova obećanja zvuče dobro, ali, ko provjerava da li ih se države zaista pridržavaju? To je odgovornost organizacija poput UNICEF-a. UNICEF se zauzima za prava djece i pomaže osigurati zaštitu svakog djeteta, da ga saslušaju i da može posjetiti doktora. Ovo se odnosi i na tebe!

Što ako stvari pođu u pogrešnom smjeru?

Nažalost, stvari ponekad mogu poći u pogrešnom smjeru. U svakoj državi postoje djeca s kojima se ne postupa dobro. Njihova se prava ne poštuju. Što možeš učiniti ako se to dogodi tebi ili nekom drugom? Odgovor možeš pronaći na stranici 16 ove radne sveske.

Jeste li znali...

- Konvencija o pravima djeteta usvojena je 1989. godine.
- Konvenciju je usvojilo 196 država. .
- Ne moraš ništa učiniti kako bi dobio/dobila dječja prava. Uvijek ih imaš i niko ti ih ne može oduzeti.
- Sva dječja prava jednako su važna. Neka prava nisu važnija od drugih!
- I odrasli imaju prava? Zovemo ih ljudska prava.
- Ujedinjene nacije (UN) napisale su Konvenciju o pravima djeteta. UN je organizacija koja uključuje gotovo sve države na svijetu. Zajedno smišljaju rješenja za probleme u svijetu. UNICEF je organizacija za dječja prava UN-a.

Vježba 6

Dječja prava možda zvuče kao da nemaju veze s tobom. Znaš li da ih, ipak, susrećeš svaki dan? Nacrtaj strip o svom omiljenom danu u sedmici i napiši s kojim se dječjim pravima susrećeš. Prati korake plana u nastavku.

Dan pun prava

Nacrtaj strip korak po korak

Odaberi svoj najdraži dan u sedmici.

Zapiši šest trenutaka iz tog dana na ovaj popis.

- Npr.: Ustao/ustala sam. - Popio/popila sam čašu soka. - Otišao/otišla sam na fudbal. - Stao/stala sam u lokvu. - Išao/išla sam u trgovinu s Petrom i Milom. - Otišao/otišla sam u krevet.
- Sada pogledaj u knjižicu o dječjim pravima.
- Pokušaj povezati najmanje četiri trenutka iz svojeg dana s pravima djeteta.
- Ako ne možeš, odaberi neke druge trenutke u danu. Na primjer, možeš zamijeniti „Stao/stala sam u lokvu“ s „Poslao/poslala sam Ani SMS poruku.“
- Gotovo? Nacrtaj strip o šest trenutaka koje si izabrao/izabrala!

01

02

03

04

05

06

01

Koje je dječje pravo povezano s ovim?

02

Koje je dječje pravo povezano s ovim?

03

Koje je dječje pravo povezano s ovim?

04

Koje je dječje pravo povezano s ovim?

05

Koje je dječje pravo povezano s ovim?

06

Koje je dječje pravo povezano s ovim?

Moja prava, tvoja prava

Sva djeca imaju ista prava. Ali sva djeca ne smatraju ista prava važnima. Što ti misliš? Uzimaš li u obzir situacije drugih?

Sva djeca imaju prava i imaju prvo znati svoja prava. Koja prava znaš? Na ovome posteru pronađi čas prava koja se odnose na tebe i svu drugu djecu na svijetu. Ova prava su navedena u Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima djeteta. U njoj je opisano što svako dijete treba imati i može učiniti.

Želiš li naučiti više o dječjim pravima?
bit.ly/childrightsconvention

Vježba 7

Kratki pregled tvojih prava

Pogledaj poster o dječjim pravima u učionici. Prikazuje kratak pregled svih dogovora (članova) o dječjim pravima.

- Odaberi tri prava za koja misliš da su najvažnija. Navedi tri glavna prava.

01

02

03

- Objasni zašto misliš da su ta prava važna.

01

02

03

Napiši jedno pravo za koje misliš da je besmisleno ili ti nije važno. Objasni zašto to misliš.

- Misliš li da je tvoje „bezvezno“ pravo možda važno drugoj djeci? Kojoj djeci?

- Kada bi to „bezvezno“ pravo bilo važno za tebe? Možeš li zamisliti događaj koji bi doveo do toga?

Pogledaj još jednom poster u učionici ili pogledaj u knjižicu. Odaberi jedno pravo i nacrtaj ga. Napiši lijepu pjesmicu ili zanimljiv slogan povezan s tim pravom.

Vježba 8

Pravila o pravima

Imaš prava isto kao i drugi učenici u tvom odjeljenju. Isto kao tvoj brat ili sestra, djevojčica iz komšiluka i sva druga djeca na svijetu. Zaboraviš li ponekad na prava drugih? Ili uvijek razmišljaš o pravima druge djece?

Zamisli:

Rođendan ti je i pozvao/pozvala si desetoro djece na zabavu. Ostatak tvog odjeljenja ne smije doći. Kršiš li nečija prava?

Da

Ne

Zašto to misliš?

Zamisli:

Dok se igrate, uzimaš prijateljev telefon iz šale i gledaš njegove fotografije. Je li to zabavna šala? Ili kršiš njegova prava?

Zabavna šala

Kršenje prava

Zamisli:

Dječak iz komšiluka govori različitim jezikom. Ne razumiješ ga i zato misliš da ontreba da razgovarasa svojom mamom na tvom jeziku kada se igraš u njegovoj kući. Misliš li da bi to bilo u redu?

U redu

Nije u redu

SUKOBI!

Što ako su prava u sukobu?

Dječja prava postoje kako bi te zaštitila. Ovo možda zvuči jednostavno, ali nije uvijek. Dva prava ponekad mogu biti u sukobu.

Sukob prava

Primjer 1

Emma (13):

„Prije nego uveče odem da spavam, moram majci dati svoj mobilni telefon. Kaže da ne želi da ostanem predugo budna. Ali znam istinu. Ona potajno čita moje poruke. Stvarno mi to smeta.“

Emina mama:

„Da, priznajem da gledam Emin mobilni telefon. Ali ne radim to jer joj ne vjerujem. Radim to kako bih je zaštitila. Želim znati s kim je u kontaktu. I provjeriti da je neko ne maltretira kao prije nekoliko godina.“

Koja su od ovih prava u sukobu?

S kim se slažeš? S Emom ili njenom mamom? Zašto?

Kako Ema i njena mama mogu ovo riješiti zajedno, bez kršenja bilo kojih prava?

Vježba 9

Ponekad se dogode stvari koje ti se ne sviđaju. Na primjer, tvoji se roditelji razvode ili te je vlada spriječava da radiš nešto što voliš (kao što je posao). Jesi li ikad doživio/doživjela tako nešto? Ako jesi, jesu li određena dječja prava bila u sukobu? Koja prava?

Jack (12):

„Više ne živim kod kuće nego sam usvojen. Moji se roditelji trenutno ne mogu pravilno brinuti za mene. Razumijem to, ali jako mi nedostaju. Samo se želim vratiti kući gdje imam svoju sobu i gdje su mi prijatelji. Zašto ja ne mogu samostalno odlučiti gdje ću živjeti?“

Koja su od ovih prava u sukobu?

Treba li Jack biti kod usvojitelja iako on to ne želi?

Fahdi

„Moj otac ima prodavnicu škole. Kada nisam u prodavni igralištu. Odličan sam napr vremena za pisanje doma prijateljima. To je

Što misliš o Fahdijevo fudbal ili radi

Koja su od ovih

Što misliš tata treba

Da

sam

ja šef/šefica...

**Zamisli da možeš sam/sama odlučiti koja ćeš prava imati?
Bilo bi baš zabavno kod kuće i u školi.
Koja prava jako želiš imati? I što bi trebalo promijeniti u
učionici?**

Vježba 10

Prava kod kuće

Spavati cijeli dan. Ili jesti ono što ti želiš. Možda misliš da je ovo tvoje pravo. Koja bi prava htio/htjela uvesti kod kuće? Želim da kod kuće imam ova prava:

01

02

03

04

05

Prava u školi

Crtanje cijeli dan umjesto matematike. Ili da škola završava u 13h svaki dan. Koja prava želiš imati u školi? Želim da u školi imam ova prava:

01

02

03

04

05

Dobra ideja? Ili nije...

Prava koja si napisao/napisala možda će učiniti tvoj život zabavnijim, ali što bi se dogodilo da ih stvarno imaš?

Odaberi jedno pravo povezano sa ŠKOLOM koje želiš imati (sa svojeg popisa). Sada odgovori na pitanja:

A Što bi tvoj/tvoja učitelj/učiteljica morao/morala napraviti da dobiješ ovo pravo?

B Kako bi školski dan izgledao da imaš ovo pravo?

C Što bi to značilo za druge učenike u tvom razredu?

D Postoje li neke mane ovog prava? Koje su?

E Je li dobra ideja uvesti to pravo?

UNICEF, Konvencija o pravima djeteta, Ujedinjene nacije. Ovi bi ti pojmovi sada trebalo biti poznati, jer znaš što označavaju. Je li tako? Provjeri što znaš o dječjim pravima u ovom kvizu.

Označi odgovore za koje misliš da su tačni. Zapamti: neka pitanja mogu imati više od jednog tačnog odgovora.

Želiš li znati svoj rezultat? Provjeri odgovore sa svojim učiteljem ili učiteljicom.

→ Jesi li imao/imala manje od pet tačnih odgovora? Ups, još nisi stručnjak! Ponovi vježbe iz radne sveske.

→ Jesi li imao/imala više od pet tačnih odgovora? Čestitamo, znaš jako puno o pravima! Znaš tačno na što imaš pravo. Imaš ista prava kao i sva druga djeca na svijetu.

Vježba 11

Što su dječja prava?

- A. Dogovori između država o tome kako postupati s djecom.
- B. Savjeti roditeljima kakvo je ponašanje djece u redu, a kakvo nije.
- C. Prava koja su djeca sama smislila.
- D. Ljudska prava, posebno za djecu.

Prepoznaj prava na sljedećem popisu:

- A. Imam pravo na zabavnog brata ili sestru.
- B. Imam pravo biti u kontaktu sa svojim roditeljima.
- C. Imam pravo izražavati svoja mišljenja.
- D. Imam pravo na novu zimsku i ljetnu jaknu.
- E. Imam pravo odabrati vlastitu vjeru.

Tko se mora pridržavati Konvencije o pravima djeteta?

- A. Tvoji roditelji
- B. Učitelji
- C. Policajci
- D. Vlada i svi koji rade za vladu
- E. Sve odrasle osobe

Imaš pravo na vlastito mišljenje. Što to znači?

- A. Imaš pravo podijeliti svoje mišljenje (to jest, reći što misliš o nečemu).
- B. Imaš pravo dokazati da si u pravu u vezi s nečim.
- C. Odrasli te moraju pažljivo saslušati.
- D. Uvijek odlučuješ što će ti se dogoditi.

Što je tačno?

- A. Imam pravo na dobrog učitelja ili učiteljicu.
- B. Imam pravo na informacije iz knjiga, s interneta, TV-a, radija i iz novina.
- C. Imam pravo na računar.
- D. Uvijek sve mora biti kako ja želim.

Koje su države prihvatile dječja prava?

- A. Sve države u Evropi.
- B. Sve siromašne države.
- C. Gotovo sve države na svijetu.
- D. Holandija i Belgija.

Što UNICEF radi?

- A. UNICEF se zalaže za prava sve djece na svijetu.
- B. UNICEF pazi poštuju li države dječja prava.
- C. UNICEF je organizacija UN-a za dječja prava.

